

Sygn. akt I NSK 54/22

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z powództwa N. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w
dniu 20 września 2022 r.

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 31 stycznia 2022 r., sygn. akt VII AGa 605/21:

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od N. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Decyzją nr [...] z 29 grudnia 2017 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że N. sp. z o.o. z siedzibą w W. dopuściła się praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, nałożył obowiązek publikacji oświadczenia na stronie przedsiębiorcy oraz wymierzył kary pieniężne (Decyzja k. 5-22). Od decyzji powód wniósł odwołanie.

Wyrokiem z 22 kwietnia 2021 r., XVII AmA 21/18 Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie. Powód zaskarżył wyrok apelacją.

Wyrokiem z 31 stycznia 2022 r., VII AGa 605/21, Sąd Apelacyjny w Warszawie Wydział VII Gospodarczy i Własności Intelktualnej oddalił apelację i zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Powód skargą kasacyjną zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie w całości, wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazując na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), tj. potrzebę rozstrzygnięcia „czy obliczenie obrotu, o którym mowa w art. 106 ust. 1 u.o.k.i.k., na podstawie którego określana jest wysokość kary pieniężnej nakładanej przez Prezesa UOKiK, może nastąpić wyłącznie w oparciu o raz złożony rachunek zysków i strat, o którym mowa w art. 106 ust. 3 pkt 1 u.o.k.i.k. i dokument ten stanowi wyłączne źródło informacji przyjętych do obliczenia obrotu, czy też dopuszczalne jest ustalenie obrotu o inne dokumenty złożone przez przedsiębiorcę na późniejszym etapie postępowania, a wysokość obrotu podlega weryfikacji w toku postępowania wywołanego wniesieniem odwołania?”, a także na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) tj.:

1) czy przez rachunek zysków i strat, o którym mowa w art. 106 ust. 3 pkt 1) u.o.k.i.k., na podstawie którego oblicza się obrót przedsiębiorcy na potrzeby określenia wysokości kary pieniężnej, należy rozumieć każdy rachunek zysków i strat sporządzony przez przedsiębiorcę i odnoszący się do roku obrotowego poprzedzającego rok nałożenia kary, czy też wyłącznie rachunek zysków i strat stanowiący część zatwierdzonego sprawozdania finansowego za rok obrotowy poprzedzający rok nałożenia kary?

2) czy złożony przez przedsiębiorcę rachunek zysków i strat, o którym mowa w art. 106 ust. 3 pkt 1) u.o.k.i.k., stanowi wyłączną podstawę obliczenia obrotu przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 106 ust. 1 u.o.k.i.k., czy też pomimo złożenia

przez przedsiębiorcę takiego rachunku możliwe jest obliczenie obrotu, o którym mowa w art. 106 ust. 1 u.o.k.i.k na podstawie innych dokumentów?

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tak ujęta instytucja tzw. przedsądu jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także ze sformułowanymi przez Radę Europy zaleceniami dopuszczającymi wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Podkreślić przy tym należy, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego zasadniczym celem jest ochrona interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa. Konsekwentnie przedmiotem merytorycznego rozpoznania przez Sąd Najwyższy powinny być te skargi kasacyjne, które dotyczą spraw najpoważniejszych, wpływających na rozwój i kształtowanie systemu prawnego (por. wyrok TK z 31 marca 2005 r., SK 26/02).

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a także 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., czyli stosownie na wystąpieniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości.

W odniesieniu do przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, wskazuje się, że oparcie na niej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania implikuje konieczność jasnego sformułowania zagadnienia prawnego, a także przedstawienia argumentów prawnych, które wykazują możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Dodatkowo wymaga się,

aby zagadnienie prawne: (1) było sformułowanie w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy, wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, (2) zostało przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, a zatem możliwej do zastosowania przy rozstrzyganiu innych sporów, (3) pozostawało w związku z rozpoznawaną sprawą, a także (4) dotyczyło zagadnienia budzącego poważne wątpliwości.

Stosownie do powyższego wymaga się, aby skarżący przytoczył argumenty prawne uzasadniające tezę o „istotności” danego zagadnienia. Nie wystarczy więc samo wskazanie przepisu prawa, którego dotyczy zagadnienie prawne, konieczne jest przedstawienie pogłębionej analizy prawnej wykazującej powyższe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 10 maja 2001 r., II CZ 35/01; 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01; 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07; 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18).

Okolicznościami świadczącymi o braku istotnego zagadnienia prawnego w sprawie są m.in.: powszechne uznanie w orzecznictwie i literaturze wykładni przepisu prawa, która została uwzględniona przez sądy obu instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01), zagadnienie prawne ma charakter kazuistyczny i służy uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczególnych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 kwietnia 2016 r., III CSK 70/16; 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 514/17), jak również sytuacja, gdy do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego wystarczająca jest zwykła wiedza prawnicza i zastosowanie obowiązujących reguł wykładni bądź proste zastosowanie prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 27 lutego 2018 r., I CSK 635/17; 21 marca 2018 r., II PK 10/17).

W odniesieniu do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., czyli potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wskazać należy, że wymaga się wskazania przepisów, będących źródłem wskazanych istotnych wątpliwości lub różnic zdań w orzecznictwie, mających jednocześnie znaczenie dla oceny dochodzonego roszczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 26 lutego

2019 r., V CSK 374/18; 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17; 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17; 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15; 26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15). Wnoszący skargę zobowiązany jest więc do wykazania, że wskazane przez niego przepisy wywołują rzeczywiste i poważne wątpliwości interpretacyjne, które dotychczas nie doczekały się wykładni w orzecznictwie sądów, bądź przytoczenia orzeczeń wskazujących na występowanie na tle wskazanych przepisów rozbieżności (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 20 lutego 2019 r., IV CSK 351/18; 22 maja 2018 r., I CSK 19/18; 15 maja 2018 r., II CSK 12/18; 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15).

Przekładając powyższe na realia niniejszej skargi kasacyjnej w pierwszej kolejności podkreślić należy, że sposób przedstawienia przez skarżącego istotnego zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., uniemożliwia Sądowi Najwyższemu zrekonstruowanie jego treści. Skarżący wskazuje bowiem, że „pierwsze z wyłaniających się na gruncie niniejszej sprawy zagadnień prawnych (...) sprowadza się do udzielenia odpowiedzi na następujące pytanie: Czy obliczenie obrotu, o którym mowa w art. 106 ust. 1 u.o.k.i.k., na podstawie którego określana jest wysokość kary pieniężnej nakładanej przez Prezesa UOKiK, może nastąpić wyłącznie w oparciu o raz złożony rachunek zysków i strat, o którym mowa w art. 106 ust. 3 pkt 1 u.o.k.i.k. i dokument ten stanowi wyłączne źródło informacji przyjętych do obliczenia obrotu, czy też dopuszczalne jest ustalenie obrotu o inne dokumenty złożone przez przedsiębiorcę na późniejszym etapie postępowania, a wysokość obrotu podlega weryfikacji w toku postępowania wywołanego wniesieniem odwołania?” (k. 28). Następnie zaś stwierdza: „sprowadza się ono do pytania, czy w sądowym postępowaniu antymonopolowym, SOKiK – w ramach merytorycznego rozpoznania sprawy, której przedmiotem jest spór między stronami powstający dopiero po wydaniu decyzji przez Prezesa UOKiK – zgodnie z wyrażoną w art. 316 § 1 k.p.c. zasadą aktualności, powinien uwzględnić przedstawiony przez stronę materiał dowodowy, z którego wynika istotna zmiana wysokości obrotu wskazanego w przedstawionym wcześniej rachunku zysków i strat, czy też związany jest z raz złożonym przez przedsiębiorcę rachunkiem zysków i strat, o którym mowa w art. 106 ust. 3 pkt 1) u.o.k.i.k.” (k. 28).

Niejasne pozostaje, czy wyrażające istotne zagadnienie prawne pytanie skarżącego dotyczy określonej praktyki Prezesa UOKiK, czy też obowiązków SOKiK. Fakt, iż pomiędzy działaniami Prezeska UOKiK oraz SOKiK w konkretnej sprawie może zachodzić związek o charakterze instrumentalnym, nie przekłada się na określenie niewiadomej pytania, tym bardziej, że wskazany związek w szczególności, gdy strona nie wniesie odwołania od decyzji Prezesa UOKiK, nie wystąpi.

Z uwagi na powyższe uznać należy, że skarżący nie przedstawił istotnego zagadnienia prawnego w sposób umożliwiający zdekodowanie jego jednoznacznej treści. Rolą Sądu Najwyższego nie jest odtwarzanie procesu myślowego skarżącego, który legł u podstaw różnych sposobów przedstawienia istotnego zagadnienia prawnego i dokonywanie na tej podstawie wyboru tego, które najpełniej mógłby mu odpowiadać. Konsekwentnie uznać należy, że w zakresie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący nie dopełnił obowiązku jasnego sformułowania istotnego zagadnienia prawnego.

Odnosnie do drugiej podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania tj. potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości wskazać należy, że skarżący nie wykazał, iż wskazane przez niego przepisy wywołują rzeczywiste i poważne wątpliwości interpretacyjne, które dotychczas nie doczekały się wykładni w orzecznictwie sądów, w szczególności, ani nie przywołał rozbieżnych poglądów występujących w doktrynie, ani orzeczeń wskazujących na występowanie na tle wskazanych przepisów rozbieżności. Cały wywód dotyczący pierwszej z podniesionych kwestii (pkt IV lit. b) *petitum* skargi kasacyjnej prezentuje wyłącznie poglądy skarżącego, które w sposób oczywisty kwestionują stanowisko Sądu Apelacyjnego. Powyższe nie przekłada się jednak na możliwość uznania spełnienia przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

W odniesieniu do drugiej kwestii, co do której zdaniem skarżącego istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, wskazać należy, że skarżący w części motywacyjnej skargi nie odniósł się do niego

bezpośrednio. Konsekwentnie, na podstawie argumentacji skarżącego nie można przyjąć, że wywołuje ona rzeczywiste i poważne wątpliwości interpretacyjne.

Przeprowadzona przez skarżącego analiza przepisów i ewentualne niejasności wstępujące po jego stronie, nie stanowią wystarczających przesłanek dla uznania, iż zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 14 ust. 2 pkt 1 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 265).